

BÖLÜM 11

ACİL SERVİSE COVID-19 ŞÜPHESİ İLE BAŞVURAN HASTALARDA RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ

Şeyda Tuba SAVRUN¹
Mehmet Seyfettin SARIBAŞ²

COVID-19, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından SARS-CoV-2'nin neden olduğu enfeksiyon olarak tanımlanmış olup, ilk olarak Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde tespit edilen ve solunum yolunu tutan bir hastalıktır (1). COVID-19 hastalığına yakalanan hastalar, asemptomatik olabileceği gibi, üst solunum yolu hastalığı belirtilerinden, viral pnömoni tablosu, hatta ölüme kadar olan çok geniş bir klinik çeşitlilik gösterir. COVID-19'a yakalanan hastaların morbidite ve mortalitedeki artışa, sıklıkla viral pnömoniye sekonder görülen ARDS'nin neden olduğu gözlemlenmiştir (2).

COVID-19 olgularının tanısı, hastalardan alınan kombine orofaringeal ve nazofaringeal sürüntüden gerçek-zamanlı reverse transkripsiyon polimeraz zincir reaksiyonu (rRT-PCR) testi ile virüsün gösterilmesi sonucunda konulmaktadır (3). Bununla birlikte temel olarak Sars-Cov2'nin doğrudan solunum yollarını etkilemesi nedeniyle akciğerlerin radyolojik olarak görüntülenmesi COVID-19'un tanısında ve gidişatında oldukça önem arz etmektedir (4).

COVID-19'un neden olduğu pnömoninin tanısında ve takibinde kullanılan radyolojik görüntüleme yöntemleri arasında direkt grafi (DG), akci-

ğer ultrasonografisi ve bilgisayarlı tomografi (BT) vardır (2). Ancak radyolojik görüntüleme araçlarının, COVID-19 tanı aşamasında tarama amaçlı kullanılmaması gerektiği, tanı ve hastalığın seyrinin takibi amacıyla kullanılması gerekliliği unutulmamalıdır (5). Genel olarak hafif semptomları olan kişilerde ve asemptomatik hastalarda radyolojik görüntüleme yöntemlerinin endikasyonu yoktur. nedeniyle hastalığın seyrinin hızlı ilerleyeceği düşünülen kişilerle solunum sıkıntısı kötüleşen hastalarda düşünülmelidir (6).Radyolojik tetkikler; orta ve ileri semptomu olan, komorbiditeler

A. Direkt Grafi

COVID-19'a bağlı gelişen pnömoninin tespiti için akciğer grafisi ilk tercih görüntüleme aracıdır. Daha düşük doz radyasyon maruziyeti nedeniyle özellikle çocuklarda ve gençlerde akciğer grafisi BT'ye göre daha avantajlıdır. Ayrıca hasta başında kullanılabilmesi ve bulaş riski nedeniyle temizliğin daha kolay yapılabilmesi akciğer grafisinin diğer avantajları arasındadır (5).

Yapılan literatür çalışmaları göz önüne alındığında akciğer grafisinin COVID-19'a bağlı pnömo-

¹ Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Tuba SAVRUN, Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD. dr.seyda.tuba@gmail.com

² Araş. Gör. Mehmet Seyfettin SARIBAŞ, Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD. dr.msrbis@yandex.com

me yöntemlerine bakıldığında bir altın standart olmamakla birlikte klinisyenin bu yöntemleri hastanın klinik ve vital bulgularına göre tercih etmesi önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Çöl M, Güneş G. (2020). COVID-19. Osman Memikoğlu (Ed.), *COVID-19 Salgınına Genel Bir Bakış* içinde (s. 1 - 8). Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi.
2. Çelik D, Köse Ş. Erişkinlerde COVID-19: Klinik Bulgular. *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 30(Ek sayı), 43-48.
3. COVID-19 (SARS-Cov-2 Enfeksiyonu) Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı, T.C. Sağlık Bakanlığı 29 Haziran 2020, Ankara
4. Öngen, G., Gökalp, G. (2020). Bursa Tabip Odası Sürekli Tıp Eğitimi Pandemi Kitabı. Cem Heper (Ed.), *COVID-19 Pnömonisinde Akciğer Görüntüleme* içinde (s. 261 - 278). Bursa, Bursa Tabip Odası Yayınları
5. Ceylan, N ; Savaş R. (2020). Coronavirus Hastalığı 2019 (COVID-19) ve Akciğer: Göğüs Hastalıkları Uzmanlarının Bilmesi Gerekenler. Güntülü Ak (ed.) *COVID-19'un Radyolojik Bulguları* içinde (s. 34 - 45). Eurasian J Pulmonol.
6. Farias L, Fonseca, E, Strabelli, D. G. (2020). Imaging findings in COVID-19 pneumonia. *Clinics (Sao Paulo, Brazil)*, 75, e2027.
7. Kahraman FA, Ceyhan MA. (2020). Acil servise başvuran COVID-19 hastalarında tanı yöntemleri. Oğuztürk H, (ed). *Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ve Acil Tıp* 2020. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri*; s.16-23
8. Yang, W, Sirajuddin, A, Zhang, X. The role of imaging in 2019 novel coronavirus pneumonia (COVID-19). *European Radiology* (2020) 30:4874–4882.
9. Cozzi, D., Albanesi, M., Cavigli, E. et al. Chest X-ray in new Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) infection: findings and correlation with clinical outcome. *Radiol med* 125, 730–737 (2020).
10. Cleverley, J., Piper, J., & Jones, M. M. (2020). The role of chest radiography in confirming COVID-19 pneumonia. *BMJ (Clinical research ed.)*, 370, m2426.
11. Li M. (2020). Chest CT features and their role in COVID-19. *Radiology of infectious diseases (Beijing, China)*, 7(2), 51–54. <https://doi.org/10.1016/j.jrid.2020.04.001>
12. Atalar, M., Çaylak, H., Atasoy, D. et al. Thorax CT Findings in Novel Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Erciyes Med J* 2020; 00(0): 00–00.
13. Xu, X., Yu, C., Qu, J. et al. (2020). Imaging and clinical features of patients with 2019 novel coronavirus SARS-CoV-2. *European journal of nuclear medicine and molecular imaging*, 47(5), 1275–1280.
14. Akçay, Ş., Özlü, T., Yılmaz A. (2020). Radiological approaches to COVID-19 pneumonia *Türk J Med Sci* (2020) 50: 604-610.
15. Savaş R. COVID-19: Radyolojik tanı. Özlü T, (ed.). *Göğüs Hastalıkları ve COVID-19*. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri*; 2020. p.27- 36.